

تربیت به روش پرفورمنس

گفت و گو با حسین فراهانی، مربی تئاتر در حوزه کودک و نوجوان

از آنجا که تپ و تاب تربیت و کار آموزشی برای نوجوان در این شماره ما داغ است و از زوایای مختلف به آن پرداخته ایم، تصمیم گرفتیم تا مصاحبه ای با آقای فراهانی، فعال هنری - فرهنگی حوزه نوجوان داشته باشیم.

بیشتر از این طولش ندهم، خودتان اصل حرف ها را از زبان ایشان بخوانید.

ثمین قدیانی

نوجوانه

۱ از خودتان برای ما بگویید.

حسین فراهانی هستم. نویسنده، کارگردان و بازیگر در زمینه تئاتر کودک و نوجوان. بیش از ۱۲ تئاتر را روی صحنه برده ام و هفت کتاب در زمینه کودک نوشته ام و اکنون مسئول و سرپرست تیم فرهنگی هنری «باران آوین» در منطقه غرب تهران، تهرانسر را برعهده دارم.

۲ فعالیت در حوزه تئاتر و اجرا را از چه سنی شروع کردید و چه چالش هایی داشتید؟

در سال ۱۳۸۸ تئاتر را به صورت حرفه ای و در سال ۱۳۹۵ کارگردانی را شروع کرده ام و تیم گروه باران آوین را در تهرانسر، به رغم تمام مشکلات و چالش ها تشکیل دادیم اما موضوعی که وجود دارد، فعالیت در زمینه فرهنگی به ویژه تئاتر در منطقه ۲۱، اصلاً کار راحت و روتینی نبود و برای تشکیل این گروه، هم بنده و هم دوستانم خیلی تلاش کرده ایم و نتیجه این تلاش ها بیش از ۳۰ شاگرد و هشت بازیگر توانمند بوده است.

در حال حاضر ما در منطقه ۲۱، نمایش «وای دندونم» را روی صحنه می بریم که مخاطب آن کودکان هفت تا ۱۲ سال و بازیگران آن همه نوجوان هستند.

۳ آموزش و تعلیم برای شما چه در مدرسه و چه در کلاس های آموزشی به چه صورت بوده؟

خب بنده در دانشگاه علم و هنر آموزش دیده ام و مدرک نمایش خلاق را کسب کرده ام و دو سال حق التدریس در یکی از مدارس تهران و فعالیت های همکاری با آموزش و پرورش را به عنوان مربی هنر داشته ام و با این حوزه در مدارس آشنا هستم، هرچند به علت رسمی نبودن در مدارس، فضا و بهایی برای انجام فعالیت نمی دهند.

کلاس های ما فقط برای آموزش نیستند و ما یک گروه مردم نهاد فرهنگی هستیم و برای سراهای محله ها، مدارس و شهرداری، تئاتر های میدانی انجام می دهیم که هم درآمدی برای نوجوانان است و هم فعالیتی فرهنگی برای پویایی و شکوفایی.

۴ چرا کار در حوزه تعلیم تئاتر نوجوان را انتخاب کردید؟ و اصلاً چرا تئاتر؟

مهم ترین علت بنده برای فعالیت در حوزه تئاتر، قطعاً زنده بودن آن است. تئاتر مانند زندگی است و اگر در آن مرتکب خطایی بشوید، قابل جبران نیست و این زندگی و پویایی باعث می شود من به این رشته علاقه مند باشم و به آن عشق بورزم و آن را انجام دهم، چون بنده در حوزه هایی مثل نویسندگی و اجرا هم فعالیت زیادی داشته ام اما تئاتر را از تمام این رشته ها بیشتر دوست دارم.

از دیگر علت های اصلی انتخاب این زمینه، چه در حوزه اجرا و تولید تئاتر و چه بازیگری، متأسفانه نوجوان فضای کم رنگ تری نسبت به کودک دارد و حوزه بسیار مظلوم و محجوری است، شاید یکی از علل اصلی آن، این باشد که در حوزه کودک اقتصاد و درآمد قوی تری وجود دارد تا در حوزه نوجوان و همین باعث می شود بسیاری از کارگردانان به بخش کودک روی بیاورند.

ما هم تولید تئاتر نوجوان داریم که خیلی از لحاظ اقتصادی، خروجی مناسبی برای ما نداشت اما در حوزه کودک، بیشتر بازیگران ما نوجوان هستند و بسیار هم موفق عمل کردند. بنده شخصا نوجوانان را خیلی دوست دارم، آنها پویا، با انگیزه و پر تلاش هستند و به شدت پتانسیل بالایی در حوزه بازیگری دارند.

۵ به نظر شما آموزش تئاتر در ایران، چقدر جدی گرفته می شود و تا چه میزان اصولی است؟

در زمینه آموزش، مؤسسه ها و آموزشکده هایی داریم که مبانی

خوبی بر آموزش و اصول بازیگری دارند اما چیزی که من می بینم و نگران کننده است، این است که اکثر آموزشگاه ها فقط به دنبال کسب درآمد و فضایی غیر هنری و معنوی هستند که باعث می شود آن ارزش معنوی که ما در هنر می بینیم بیشتر به یک کاسبی و یک فروشگاه هنری تبدیل بشود و این من را به شدت ناراحت می کند. برای همین در گروه ما، حداقل اجاره که شامل اجاره سالن است لحاظ می شود و اتفاقاً در قبال فعالیت ها و کارآفرینی آنها، از ما درآمدزایی دارند.

۶ به هنر تئاتر در آموزش و پرورش، توجهی می شود؟

باتوجه به این همه گستردگی مدارس و دانش آموز در سطح کشور، قطعاً نیروی فعال کارآمد در این حوزه محدود است و به جز نیروی رسمی، نمی توانند به راحتی در مدارس فعال بشوند. به غیر از این، آموزش و پرورش بیشتر در زمینه سرود خیلی فعال است و در چند سال اخیر خیلی باب شده و بسیار عالی است. اما حوزه تئاتر هم این پتانسیل را دارد و می شود روی آن سرمایه گذاری کرد و نوجوانان به این حوزه، علاقه مندی بیشتری دارند و امیدوارم آموزش و پرورش به موضوع دقت کند.

۷ چه خلأ هایی، در کشور ما در حوزه تئاتر نوجوان هست و چه نقدی نسبت به این خلأ دارید و چطور می شود جای خالی آن را پر کرد؟

باتوجه به این که، در حوزه کودک اقتصاد قوی تر و درآمد بیشتری است، این خلأ در حوزه نوجوان زیاد و مشهود است، امیدواریم که وزارت فرهنگ و ارشاد، در حوزه نوجوان قدمی پیش بگذارد، متأسفانه ما شاهد این هستیم که در سطح تهران یک سالن، یک فرهنگسرا که در زمینه تئاتر نوجوان تخصصی کار کند وجود ندارد، شما سالن های بسیاری را می بینید که در زمینه کودک، هایپرئال و سورئال فعال هستند اما یک فرهنگسرا نمی بینید که مختص به تئاتر حوزه نوجوان باشد.

۸ به نظر شما چه تفاوتی در کار با رنج سنی نوجوان و بزرگسال است؟

نوجوان دوران کودکی خودش را سپری کرده و می خواهد در نوجوانی پا بر عرصه زندگی بگذارد و در کشور فعالیت های بیشتری انجام بدهد؛ بنابراین خیلی باید در این زمینه، ظریف کاری ها را رعایت کرد و نوجوان را در عین آشنایی با واقعیت ها، به فعالیت های مثبت انگیزه داد که به نظر من مثبت اندیشی در کنار واقعیت گرایی می تواند به نوجوان کمک کند تا در آینده جوان های موفق تری باشند.

۹ با توجه به حساسیت سنی کودکان و نوجوانان، مربی و آموزشگر آنها باید چه ویژگی هایی داشته باشد تا بتواند آنها را به درستی تعلیم دهد؟

خب مهم ترین ویژگی این است که فرد برای آموزش باید به صورت تخصصی آموزش دیده باشند. اکثر مواقع می بینیم کسانی که برای آموزش انتخاب می شوند در فضایی کار کرده اند که خیلی با فضای کودک و نوجوان فاصله دارد. به نظر من کسی که می خواهد در عرصه تئاتر کارگردانی کند، خیلی خوب است که نویسنده این حوزه هم باشد و محتوا و تولید نوشتاری آن هم در زمینه کودک و نوجوان باشد قطعاً می تواند کمک بیشتری داشته باشد.

۱۰ از تجربه طولانی خودتون در حوزه کار با کودک و نوجوان بگویید، چه سختی ها و چه شیرینی هایی داشته است؟

خب حوزه نوجوان به دلیل شرایط سنی حساس آن، نوجوان پیرامون خود را بیشتر می شناسد و وارد دنیای جدیدتری می شود و خیلی باید دقت کرد. برای من این سن، با توجه

به این که شفاف تر و پاک تر هست، جذابیت دارد و بارها با این نوجوانان جوان می شوم، باز به خود برمی گردم و باز هم جوان می شوم و همین حس شیرین، تلخی های کار را برای من کم رنگ تر می کند.

۱۱ تا حالا پیش آمده که از کار کردن و آموزش با نوجوان خسته بشوید؟ اگر بله، چرا؟

به دلیل سرمایه گذاری کمتری که از نظر اقتصادی روی نوجوانان است، گاهی ما را دچار مشکلات می کند و گاهی خسته می شوم ولی شادابی نوجوانان ما را ترغیب می کند که در این حوزه فعال تر باشیم و ناامیدی را کنار بگذاریم و خستگی ها را فراموش کنیم. نوجوان همیشه شما را به جلو حرکت می دهد و این باعث می شود خستگی ها به فراموشی سپرده شود.

۱۲ شیرین ترین خاطره خودتان را از کار با نوجوان برای ما تعریف کنید.

خاطره در این زمینه زیاد است اما یک خاطره ای که مدام در این سال ها تکرار می شود، این است که بچه ها همیشه به من لطف دارند و من واقعاً به چشم یک پدر با آنها فعالیت دارم و به همین دلیل گاهی مرا پدر صدا می زنند و این باعث شده، وقتی دیگران می شنوند تعجب شان برانگیخته می شود که من چقدر فرزند دارم و گاه بعضی از آنها به سن شان هم نمی خورد فرزندان من باشند و نگاه ها همیشه تعجب آمیز بوده اما من خیلی این اتفاق را دوست دارم و خوشحالم که ارتباط من با آنها آن قدر خوب است که این بزرگی را در حق من می کنند و به من نگاهی پدرا نه دارند.

۱۳ و به عنوان آخرین سؤال، اگر به عقب برگردید باز هم همین راه رو انتخاب می کنید؟

اگر چند بار دیگه هم به دنیا بیایم و دنیا بار دیگری برای من شکل بگیرد، من حوزه کودک و نوجوان را در زمینه تئاتر انتخاب خواهم کرد، باعث می شود که من هنوز جوانی و نوجوانی خودم را داشته باشم و دنیای من هنوز دنیای نوجوانی را در برگرفته و باعث شده که همیشه نگاهم به زندگی یک نگاه پر انگیزه، پر انرژی و مثبت باشد. و صحبت پایانی من این است که نگاه من به هنر یک نگاه معنوی است تا اقتصادی و خدا را شکر در زمینه دیگری از لحاظ اقتصادی فعال هستم و این حوزه برای من بیشتر یک عشق و علاقه است. الان هم در گروه ما نوجوانانی هستند که به علت مشکلات اقتصادی به صورت رایگان در حال فعالیت هستند و اگر کسی در منطقه ۲۱ با این شرایط علاقه مند به حضور است، گروه باران آوین با آغوش باز می پذیرد.

متأسفانه ما

شاهد این

هستیم که در

سطح تهران

یک سالن، یک

فرهنگسرا

که در زمینه

تئاتر نوجوان

تخصصی کار

کند وجود ندارد،

شما سالن های

بسیاری را

می بینید که در

زمینه کودک،

هایپرئال و

سورئال فعال

هستند اما یک

فرهنگسرا را

نمی بینید که

مختص به تئاتر

حوزه نوجوان

باشد